

ISSN 2524-0986

 iScience

АКТУАЛЬНЫЕ НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ

СБОРНИК НАУЧНЫХ ТРУДОВ

Выпуск 2(34)

Часть 3

**Переяслав-Хмельницкий
2018**

АКТУАЛЬНЫЕ НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ

ВЫПУСК 2(34)
Часть 3

Февраль 2018 г.

СБОРНИК НАУЧНЫХ ТРУДОВ

Выходит –12 раз в год (ежемесячно)
Издается с июня 2015 года

Включен в наукометрические базы:

РИНЦ http://elibrary.ru/title_about.asp?id=58411

Google Scholar

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=JP57y1kAAAAJ&hl=uk>

Бібліометрика української науки

http://nbuviap.gov.ua/bpnu/index.php?page_sites=journals

Index Copernicus

<http://journals.indexcopernicus.com/++++,p24785301,3.html>

Переяслав-Хмельницький

УДК 001.891(100) «20»

ББК 72.4

A43

Главный редактор:

Коцул В.П., доктор исторических наук, профессор, академик Национальной академии педагогических наук Украины

Редколлегия:

Базалук О.А.	д-р филос. наук, профессор (Украина)
Доброскок И.И.	д-р пед. наук, профессор (Украина)
Кабакбаев С.Ж.	д-р физ.-мат. наук, профессор (Казахстан)
Мусабекова Г.Т.	д-р пед. наук, профессор (Казахстан)
Смирнов И.Г.	д-р геогр. наук, профессор (Украина)
Исак О.В.	д-р социол. наук (Молдова)
Лю Бинцян	д-р искусствоведения (КНР)
Тамулет В.Н.	д-р ист. наук (Молдова)
Брынза С.М.	д-р юрид. наук, профессор (Молдова)
Мартынюк Т.В.	д-р искусствоведения (Украина)
Тихон А.С.	д-р мед. наук, доцент (Молдова)
Горашенко А.Ю.	д-р пед. наук, доцент (Молдова)
Алиева-Кенгерли Г.Т.	д-р филол. наук, профессор (Азербайджан)
Айдосов А.А.	д-р техн. наук, профессор (Казахстан)
Лозова Т.М.	д-р техн. наук, профессор (Украина)
Сидоренко О.В.	д-р техн. наук, профессор (Украина)
Хеладзе Н.Д.	канд. хим. наук (Грузия)
Таласпаева Ж.С.	канд. филол. наук, профессор (Казахстан)
Чернов Б.О.	канд. пед. наук, профессор (Украина)
Мартынюк А.К.	канд. искусствоведения (Украина)
Воловык Л.М.	канд. геогр. наук (Украина)
Ковальська К.В.	канд. ист. наук (Украина)
Амрахов В.Т.	канд. экон. наук, доцент (Азербайджан)
Мкртчян К.Г.	канд. техн. наук, доцент (Армения)
Стати В.А.	канд. юрид. наук, доцент (Молдова)
Бугаевский К.А.	канд. мед. наук, доцент (Украина)

Актуальные научные исследования в современном мире // Сб. научных трудов - Переяслав-Хмельницкий, 2018. - Вып. 2(34), ч. 3 – 154 с.

Языки издания: українська, русский, english, polski, беларуская, казакша, o'zbek, limba română, кыргыз тили, Հայերեն

Сборник предназначен для научных работников и преподавателей высших учебных заведений. Может использоваться в учебном процессе, в том числе в процессе обучения аспирантов, подготовки магистров и бакалавров в целях углубленного рассмотрения соответствующих проблем. Все статьи сборника прошли рецензирование, сохраняют авторскую редакцию, всю ответственность за содержание несут авторы.

УДК 001.891(100) «20»

ББК 72.4

A43

СОДЕРЖАНИЕ

СЕКЦИЯ: БИОЛОГИЧЕСКИЕ НАУКИ

Аманова Райла Панабекқызы, Құрманғалиева Айнұр (Ақтөбе, Қазақстан) ОРМАН - ХАЛЫҚ БАЙЛЫҒЫ.....	6
Аманова Райла Панабекқызы, Зарлық Гүлбақыт (Ақтөбе, Қазақстан) ӨСІМДІКТЕРДІ КҮТУ БАРЫСЫНДА ФИТОСАУЫҚТЫРУ ШАРАЛАРЫ...	9
Аманова Райла Панабекқызы, Қоңыратбаева Жаннұр (Ақтөбе, Қазақстан) ЖҰМСАҚ БИДАЙДЫҢ БИОЛОГИЯЛЫҚ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....	12
Кеубасова Гаухар Ураковна, Боранбаева Гүлден Жеткергенқызы (Ақтөбе, Қазақстан) ШАЛҚАР АУДАНЫНДАҒЫ «ҮЛКЕН БОРСЫҚ» ОРМАН ШАРУАШЫЛЫҒЫ ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙЫ.....	14
Бугаевский Константин Анатольевич (Запорожье, Украина) НАУЧНЫЙ ПОДВИГ ЧАРЛЬЗА ДАРВИНА В ОТРАЖЕНИИ НУМИЗМАТИКИ.....	19
Изимова Роза, Нұрман Лаура Серікқызы, Сағынова Маржан Ақылбайқызы (Ақтөбе, Қазақстан) УРБАНИЗАЦИЯНЫҢ ЭКОЖҮЙЕЛЕРГЕ ӨСЕРІ.....	27
Козловский Иван И., Козловская Надежда И., Путинцева К.А., Недовесова Светлана Анатольевна, Первунин Даниил Игоревич (Новосибирск, Россия) ФУНКЦИОНАЛЬНОЕ СОСТОЯНИЕ ПОЧЕК КРЫС В УСЛОВИЯХ ПОТРЕБЛЕНИЯ ПИТЬЕВОЙ ВОДЫ С ПОВЫШЕННЫМ СОДЕРЖАНИЕМ МАГНИЯ.....	32
Полищук Виталий Николаевич, Цехмистренко Светлана Ивановна, Полищук Светлана Анатольевна, Пономаренко Наталия Викторовна (Белая Церковь, Украина) ИННОВАЦИОННЫЕ ПОДХОДЫ К РАЦИОНАЛЬНОМУ ИСПОЛЬЗОВАНИЮ БИОГЕННЫХ СТИМУЛЯТОРОВ В СТРУСОВОДСТВЕ.....	38
Гончаренко Мария Степановна, Мельникова Алла Владимировна, Лебедь Екатерина Николаевна (Харьков, Украина), Петрова Светлана Николаевна, Елисеева Любовь Григорьевна (Одесса, Украина) ИССЛЕДОВАНИЕ ВЛИЯНИЯ ПРОДУКТА ПИТАНИЯ С ДОБАВЛЕННОЙ ЦЕННОСТЬЮ НА ФУНКЦИОНАЛЬНОЕ СОСТОЯНИЕ ОРГАНИЗМА.....	43
Игисинава Жамал Тұрсынғожақызы, Мәкенова Жанерке Жайлаубекқызы (Өскенмен, Қазақстан) ИТШОМЫРТ ШЫРҒАНАҚТЫҢ (HIPPOCRATE RHAMNOIDES L.) АНАТОМИЯЛЫҚ ҚҰРЫЛЫСЫ.....	50

СЕКЦИЯ: ЭКОЛОГИЯ

Rotay Tatyana, Kovtyn Marina (Kremenchug, Ukraine) ENHANCEMENT OF ENVIRONMENTAL SECURITY OF DEPLOYMENT PROCESSES WATER POLYUTANTS IN ECOSYSTEMS OF EASTERN SPORTS.....	54
Задорожна Олена Михайлівна (Умань, Україна) ПРОБЛЕМА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ В УПРАВЛІНСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	60
Мороз Ірина Валеріївна, Чемерис Інгріда Альгімантівна (Черкаси, Україна) РОСТОВІ ПОКАЗНИКИ РОСЛИННИХ ТЕСТ-ОБ'ЄКТІВ ЯК ІНТЕГРАЛЬНИЙ ІНДИКАТОР ВПЛИВУ ЕЛЕКТРОМАГНІТНИХ ПОЛІВ ПОБУТОВИХ ПРИЛАДІВ.....	64
Репін Микола Володимирович (Київ, Україна) ЗАХОДИ ТА ЗАСОБИ ЗАХИСТУ ВІД ВПЛИВУ ВІБРАЦІЙНОГО ЗАБРУДНЕННЯ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА.....	67
Молодець Юлія Анатоліївна (Київ, Україна) ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ҐРУНТІВ ВІДВАЛУ ГРАНІТНОГО КАР'ЄРУ ТА ПРИЛЕГЛОЇ ТЕРИТОРІЇ.....	72

СЕКЦИЯ: МЕДИЦИНСКИЕ НАУКИ

Таганиязова Алия Адыловна, Маратова Динара Жумабаевна, Усенбаев Азамат Калиұлы, Изтлеуов Сагинтай Аскарлович, Жалинов Нурлан Зикенович (Актобе, Казахстан) АНАЛИЗ ХАРАКТЕРА ТЕЧЕНИЯ ОСТРОЙ ГНОЙНОЙ ОДОНТОГЕННОЙ ИНФЕКЦИЙ У ПОДРОСТКОВ ГОРОДА АКТОБЕ И АКТЮБИНСКОЙ ОБЛАСТИ.....	78
Старикова Инна Владимировна, Дибцева Татьяна Сергеевна, Радышевская Татьяна Николаевна (Волгоград, Россия) АНАЛИЗ ОБРАЩАЕМОСТИ ПАЦИЕНТОВ С ЗАБОЛЕВАНИЯМИ СЛИЗИСТОЙ ОБОЛОЧКИ ПОЛОСТИ РТА.....	82

СЕКЦИЯ: НАУКИ О ЗЕМЛЕ

Сапун Тетяна Олександрівна (Мелітополь, Україна) АНТРОПОГЕННЕ НАВАНТАЖЕННЯ У ЗВ'ЯЗКУ З РЕКРЕАЦІЙНИМ ВИКОРИСТАННЯМ МОЛОЧНОГО ТА УТЛЮЦЬКОГО ЛИМАНІВ.....	86
Копобаева Айман Ныгметовна, Кузенбаева Алия Гафуровна (Караганда, Казахстан) БЕРИЛЛИЕВЫЕ МЕСТОРОЖДЕНИЯ ЦЕНТРАЛЬНОГО КАЗАХСТАНА	89
Матрофайло Михайло Миколайович (Львів, Україна) МОРФОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ВУГІЛЬНИХ ПЛАСТІВ ЛЬВІВСЬКО- ВОЛИНСЬКОГО КАМ'ЯНОВУГІЛЬНОГО БАСЕЙНУ.....	93
Портнов В.С., Кенетаева А.А. (Караганда, Казахстан) ИССЛЕДОВАНИЕ МЕТАНА В УГОЛЬНОМ МАССИВЕ.....	104
Акетаева Аманда, Абдикаримова Г. Ә. (Алматы, Қазақстан) МАТЕРИКТЕР МЕН МҰХИТТАРДЫҢ ФИЗИКАЛЫҚ ГЕОГРАФИЯСЫНАН ҰҒЫМДАРДЫ ҚАЛЫПТАСТЫРУ.....	110

СЕКЦИЯ: НАУКИ О ЗЕМЛЕ

УДК 504.5: 628.3 (262.54) (26.04)

Сапун Тетяна Олександрівна
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
(Мелітополь, Україна)

АНТРОПОГЕННЕ НАВАНТАЖЕННЯ У ЗВ'ЯЗКУ З РЕКРЕАЦІЙНИМ ВИКОРИСТАННЯМ МОЛОЧНОГО ТА УТЛЮЦЬКОГО ЛИМАНІВ

Аннотація: Молочний і Утлюкський лимани мають високий рекреаційний потенціал. Однак довготривале антропогенне використання даних водоемів привело до виникнення комплексу геоecологічних проблем: збільшення об'ємів навантаження земель, зайнятих житловим фондом, відсутності переробки промислових відходів і збільшення кількості інженерних споруджень. Дані проблеми потребують розробки систем заходів по геоecологічному збереженню Молочного і Утлюкського лиманів.

Ключові слова: Молочний і Утлюкський лимани, рекреаційне навантаження, антропогенне вплив, річки, водозбірний басейн.

Sapun Tetyana
Melitopol State Pedagogical University named after Bogdan Khmelnytsky
(Melitopol, Ukraine)

THE ANTHROPOGENIC LOADING DUE TO THE RECREATIONAL OF THE MOLOCHNYI AND THE UTLYUTSKIY ESTUARIES

Annotation: the Molochnyi and the Utlyutskiy estuaries have the high recreational potential. However, the long anthropogenic use of these water bodies which are led to the beginnings of the complex of the geoecological problems such as the increase of the volume of the loading of the land which is occupied by dwelling funds, the absence of the processing of the industrial waste, and the increase of the number of the engineering structures. These problems require the development of the systems of the measures for the geoecological preservation of the Molochnyi and the Utlyutskiy estuaries.

Key words: the Molochnyi and the Utlyutskiy estuaries, the recreational loading, the anthropogenic impact, the rivers, the drainage basin.

Можливості використання Молочного та Утлюцького лиманів як рекреаційного ресурсу дали поштовх до активного будівництва санаторіїв, профілакторіїв, баз відпочинку, несанкціонованого поховання побутових відходів. Для будівництва таких споруд часто проводяться роботи із засипання понижених форм рельєфу, зрізування підвищених елементів, нарізування терас, планування схилів. У результаті необачних дій виникають зміни мезо- й мікроформ рельєфу, а також нові форми. Такі перебудови часто ведуть до

виникнення нових чи активізації наявних екзогенних геологічних процесів типу зсува, просядок, ерозії тощо.

Проте з часом дані будівлі зазнали значних перетворень під впливом ендегенних чинників та перейшли у стан аварійно небезпечних споруд. Експлуатація таких об'єктів стала вагомим причиною погіршення екологічного стану Молочного та Утлюцького лиманів.

Проте, частина установ продовжує успішно функціонувати. До водних об'єктів Молочного та Утлюцького лиманів потрапляє значна кількість твердих та рідких побутових відходів. Більша частина твердих відходів у вигляді звалищ побутового сміття знаходиться неподалік колишніх баз відпочинку. Чимала кількість побутових відходів надходить до водойм разом з річковими водами. Окрім предметів зі скла, дерева, металу, шкіри, текстилю та пластику до водойм потрапляють харчові відходи їдалень. Останнім часом кількість рідких побутових відходів значно підвищилася, практично тільки за рахунок стічних вод та фекалій.

Внаслідок значного розвитку рекреаційних установ у районі Кирилівської затоки (Молочний лиман) створено відстійник-накопичувач (полігон) не утилізованих рідких відходів, площа поширення якого досягає 135 км. Він також використовується в якості ставка-накопичувача мулового осаду каналізаційних стоків очисних споруд курорту Кирилівка [1, с. 86-89]. Під час курортного періоду до вод лиману виливають не менш ніж три машини стічних токсичних вод кожної доби.

Що стосується Утлюцького лиману, то вилив стічних вод проводиться на відстані від гирла р. Атманай до м. Генічеськ практично в тих самих об'ємах.

Значними забруднювачами поверхневих та підземних вод Молочного, Утлюцького лиманів є заводи та підприємства по виплавці металів та виготовленню готової продукції машинобудівельного комплексу.

Чималої шкоди донним відкладам Утлюцького лиману завдають рідкі промислові лінійні відходи Запорізького залізрудного комбінату. Особливо велика концентрація шкідливих речовин, що значно перевищує гранично допустимий коефіцієнт (ГДК), простежується в районі ставка-випарника Запорізького залізрудного комбінату. У складі рухомих форм важких металів у донних відкладах та акваторії ставка-випарника простежується геохімічна аномалія, яка характеризується накопиченням важких металів у відкладах центральної частини та в районі нижньої дамби Утлюцького лиману. Концентрація Fe в аномальній зоні перевищує фонові показники у 5 разів. Щороку до водойми надходить амоній (7290-90 мг/кг) та нітрити (0,1690-0,22 мг/кг) [2, с. 1-4].

Дослідження радіоактивності донних відкладів підтвердили, що густина бета-випромінювання з поверхні пляжу складає близько 4-8 імп/хв х см² і альфа-випромінювання 0-2 імп/хв х см² що характерна для звичайних низько радіаційних порід і являється фоновим значенням для забруднених територій. Вміст природних радіонуклідів на площі скидання дренажних вод ЗЗРК достатньо різноманітний. Вміст радію – 18-25 Бк/кг, торія – 15-39 Бк/кг. Концентрація цезія – 137 от 14-6 Бк/кг [3, с. 23-33].

Крім прямих забруднювачів води обох лиманів потерпають від надмірної концентрації шкідливих речовин побутових відходів у річкових артеріях водозбірного басейну. Речовини-забруднювачі рр. Молочна, Ташенак,

Джекельня, Атманай, Великий та малий Утлюки представлені: хлоридами, сульфатами, залізом, азотом амінім, нафтопродуктами, БПК, нітратами, фосфатами, бромом, стронцієм, миш'яком та ін. [4, с. 1].

В даний час більшість річок водозбірною басейну Молочного та Утлюцького лиманів використовується в якості відстійників очисних споруд. Яскравим підтвердженням даного факту може слугувати і неконтрольована політика держави по утилізації забруднених вод. Так, на замовлення Мирненської селищної ради розроблено проект реконструкції очисних споруд каналізації для смт Мирне Мелітопольського району. Проектна продуктивність очисних споруд становитиме – 1000 м³/добу, 41,7 м³/год (максимальна), очищені і обеззаражені води тис 365 м³/рік, скидним колектором відводитимуться в р. Молочна. Відходи, що утворилися в процесі експлуатації виробництва становитимуть 208,62 т/рік. Введення проекту в експлуатацію планується зробити на початок 2018 р [5, с. 89-92].

Аналізуючи вище викладений матеріал ми дійшли висновку, що зміна обсягу антропогенного навантаження у зв'язку з рекреаційним використанням на території Молочного та Утлюцького лиманів пов'язана насамперед зі збільшенням обсягів забудови земель житлового фонду, відсутністю переробки промислових відходів та збільшенням інженерних споруд, передбачених інвестиційними проектами прилеглих районів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Довганюк П.І. Узбережжя Утлюцького і Молочного лиманів // Моніторинг геологічного середовища території Запорізької області: В 2 т. пгт. Миххайлівка: КП "Південукргеологія", 2006. – С. 86-89.
2. Ведомость результатов химического анализа проб воды / Крюк Н. С., Давиденко Е. Л., Дорошенко О. Ю., Шрамова Г. Н. Днепрорудное: Приазовський отряд ЗГГМЭ, 2015. – 4 с.
3. Трофимов С.Е. Выполнение режимных наблюдений (локальный мониторинг) за состоянием подземных вод в раене пруда-испарителя шахтных вод Запорожского железорудного комбината. Харьков: ЧП "Ингеоэкострой", 2001. – 66 с.
4. Зуб Г. В., Бірюцька А. В., Галушко Л. М. Результати інструментально-лабораторного контролю проб води в контрольних точках Утлюцького, Молочного лиманів. Маріуполь: Державна Азовська морська екологічна інспекція, 2014. – С. 1.
5. Програма моніторингу довкілля Запорізької області [В.В. Головін, Н.І. Гарошук, В.Т. Коба та ін.]. – Запоріжжя: Запорізька обласна державна адміністрація, Державне управління екології та природних ресурсів в Запорізькій області, Запорізька міська рада, Комунальне науково-виробниче підприємство «Екоцентр», 2001. – 181 с.